

ΜΑΙΑ LUNDE

Η ιστορία των αλόγων

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΔΕΣΠΩ ΠΑΠΑΓΡΗΓΟΡΑΚΗ

ΑΠΟ ΤΗ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ
BEST SELLER
Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ
ΜΕΛΙΣΣΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Εύα

Χάιανε, Ακερσχους, Νορβηγία 2064

ΗΦΥΣΙΚΗ ΕΛΞΗ ΤΟΥ ΕΠΙΒΗΤΟΡΑ προς τη φοράδα ήταν σαν μέθη. Το ένστικτο τον κατέκλυζε ολοκληρωτικά, τον έκανε έξαλλο, αχαλίνωτο. Εγώ ο άνθρωπος δεν θα καταφέρω ποτέ να νιώσω μια τόσο δυνατή σαρκική έλξη. Εντάξει, υπήρξε κάποια εποχή που είχα βυθιστεί στα βαθιά, είχα χάσει το μυαλό μου, όμως μόνο για λίγα λεπτά τη φορά και αυτό χρόνια πριν. Δεν είχα πια την ευχέρεια για τέτοιες πολυτέλειες. Το μόνο που οδηγούσε τώρα τις πράξεις μου ήταν η πείνα. Η πείνα μπορεί να κάνει έναν άνθρωπο να ενεργεί παράλογα, θυμίζει παραφροσύνη, η πείνα μπορεί να μας οδηγήσει να κάνουμε οτιδήποτε.

Στα ένστικτα του ζώου δεν παρεμβαίνει η λογική, ωστόσο έπρεπε να προστατέψω τη Νάικε, τη φοράδα μου. Ο Ρίμφακσε δεν το έβαζε κάτω, παρά τους φράχτες γύρω από τη Νάικε και το πουλάρι της, τον Πούμα, που κανονικά ήταν αρκετοί για να τον κρατούν μακριά. Ο οίστρος της Νάικε τον τραβούσε στο μαντρί της, όσο κι αν εγώ τσίριζα και χτυπιόμουν. Είχε χάσει τον σύντροφό της, τον επιβήτορα Χούμελ, το περασμένο φθινόπωρο. Ήταν γέρικος και καταπονημένος και τον άφησα να φύγει. Και τώρα η Νάικε είχε μείνει μόνη. Ήξερα πως δεν θα έβρισκε ησυχία πριν γκαστρωθεί. Όμως δεν γινόταν να έχει αυτό που ήθελε, αφού ήταν «τάκι», ένα από τα λίγα άγρια άλογα που υπάρχουν στον κόσμο, ενώ ο

Ρίμφακσε ήταν ένα κοινό εξημερωμένο άλογο που ο Ρίτσαρντ είχε αφήσει ελεύθερο όταν πριν από έναν χρόνο εγκατέλειψε το γειτονικό αγρόκτημα. Το πουλάρι που γεννιέται από τη διασταύρωση άγριου με εξημερωμένο άλογο παίρνει τα περισσότερα χαρακτηριστικά του εξημερωμένου. Ύστερα από δύο γενιές τα κληρονομικά χαρακτηριστικά του άγριου αλόγου θα χάνονταν και όλη η προσπάθεια που την είχε φέρει εδώ, η δουλειά που είχε γίνει για να μην εξαφανιστεί το είδος της θα πήγαιναν χαμένες.

«Φύγε, Ρίμφακσε!»

Ο επιβήτορας τριβόταν στον φράχτη, έστρεφε τη μουσούδα του προς τη Νάικε επιχειρώντας να την πλησιάσει, ενώ η φοράδα τον ενθάρρυνε, σήκωνε την ουρά της και του γύριζε τα οπίσθιά της.

Πλησίασα περισσότερο προσπαθώντας να τον διώξω κουνώντας απειλητικά τα χέρια μου.

«Χάσου λοιπόν! Ουστ!»

Ο Ρίμφακσε μου χλιμίντρισε, στριφογύρισε για λίγο χτυπώντας τις οπλές του στο χώμα, πριν γυρίσει προσβεβλημένος την πλάτη και φύγει τροχάζοντας.

«Ξέχνα το!» φώναξα από πίσω του. «Να πας να βρεις κάνα άλογο της ράτσας σου!»

Γρήγορα ήρθε η στιγμή που δεν χρειαζόταν να τα παρακολουθώ από κοντά. Ήταν Σεπτέμβρης, η Νάικε έμπαινε στον έκτο μήνα χωρίς οίστρο, έξι μήνες ηρεμίας και γαλήνης για εκείνη και για μένα. Τον χειμώνα είχα τον έλεγχο της συμπεριφοράς των ζώων και της δικής μου κατάστασης. Όσο το κελάρι ήταν γεμάτο, όσο οι χειμωνιάτικες καταιγίδες κρατιούνταν μακριά, όσο δεν έπεφτε το ηλεκτρικό, η ζωή κυλούσε ομαλά.

Πλησίασα τον φράχτη, ακούμπησα σε έναν στύλο και άπλωσα τα χέρια μου προς τα άγρια άλογα.

«Καλημέρα, Νάικε. Γεια σου, Πούμα.»

Γύρισαν τα κεφάλια τους προς το μέρος μου, αναγνώρισαν τη φωνή μου. Ο Πούμα πλησίασε πρώτος, τα αδύνατα πόδια του έτρεχαν στο έδαφος, ήταν καινούριος στον κόσμο και κάπως αβέβαιος, σαν να δοκίμαζε την κάθε κίνησή του. Έβαλε τη μουσούδα του ανάμεσα από τα κάγκελα και ρουθύνισε σιγανά.

«Μήπως έχω κάτι για εσάς;» είπα και χαμογέλασα. «Νομίζεις πως έχω κάτι για εσάς;»

Έβαλα το χέρι μου στην τσέπη.

«Ναι, αλλά μόνο σήμερα.»

Πλησίασε και η Νάικε. Τα ρουθούνια της άνοιξαν διὰ πλατα όταν αντιλήφθηκε τα καρότα που είχα βγάλει.

«Ορίστε, μικρούλι μου.» Έδωσα το πρώτο καρότο στον Πούμα, ένα μικρό κομμάτι, αφού ήταν πολύ μωρό για να μπορέι να χωνέψει κάτι άλλο πέρα από το γάλα της φοράδας.

Η Νάικε χτυπούσε τα πόδια της.

«Εντάξει, εντάξει, πάρε κι εσύ.»

Της έδωσα το μεγαλύτερο καρότο. Εξαφανίστηκε αστραπιαία στο στόμα της, το άκουγα τον τραγανό ήχο της εκεί μέσα.

«Μην το μαρτυρήσεις στην Ίσα», είπα.

Η Νάικε φρούμαξε και κούνησε την ουρά της.

«Η Ίσα είναι στριμμένη; Ναι, είναι στριμμένη η κόρη μου.»

Στάθηκα για λίγο και τα κοίταζα, χωρίς ωστόσο εκείνα να με προσέχουν πια, και ύστερα στράφηκα και έφυγα τρεχάτη πίσω για το αγρόκτημα. Ήταν Παρασκευή, η μέρα της αγοράς, κι έπρεπε να κατεβώ στην προκουμαία. Ακόμη εμφανίζονταν πότε πότε κάποιοι ψαράδες ή κυνηγοί εκεί κάτω. Οι κότες είχαν κάνει πολλά αυγά την τελευταία εβδομάδα και ίσως ερχόταν κάποιοι που ενδιαφερόταν να τα αγοράσει.

Διέσχισα βιαστικά τον δρόμο μπροστά από το κλειστό κίοσκι με τα σπασμένα παράθυρα και τις ξεθωριασμένες

από τον ήλιο διαφημιστικές πινακίδες, ανηφόρισα τον λόφο γύρω από τους περιφραγμένους χώρους που άλλοτε πρόσφεραν καταφύγιο σε όλα τα είδη αιλουροειδών, πέρασα από τον μικρό υγρότοπο που είχε διαμορφώσει ο παππούς μου στην αλλαγή της χιλιετίας για να φροντίσει τα απειλούμενα με εξαφάνιση αμφίβια, και την περιφραγμένη δασική περιοχή όπου κρύβονταν οι λύκοι, το πιο μοναχικό είδος που υπήρχε.

Τα ζώα ζούσαν καλά κοντά μας, και τις τρεις γενιές που διατηρούσε το πάρκο η οικογένειά μου, και μας το έδειχναν με το να μας δίνουν απογόνους. Οι επισκέπτες έρχονταν για αναψυχή και μάθηση, αλλά η κορυφαία στιγμή ήταν όταν έβλεπαν τα μικρά των ζώων. Τότε έσκουζαν και γελούσαν κι έδειχναν με το δάχτυλο αναφωνώντας *κοίτα εκεί, κοίτα πόσο χαριτωμένο, τόσο απίστευτα γλυκό!* Κάποτε η λεοπαρδάλη του χιονιού έκανε τρίδυμα και προκάλεσε μεγάλη αίσθηση. Ποτέ άλλοτε δεν είχαμε δεχτεί τόσους επισκέπτες όσους εκείνο το καλοκαίρι. Θυμάμαι όμως ότι τα άλλα παιδιά στο σχολείο πίστευαν πως ήμασταν ιδιόρρυθμοι και πως ήταν εξευτελιστικό να δεχόμαστε επισκέπτες. Ωστόσο εμείς αντιμετωπίζαμε πάντα κάθε καινούρια ζωή με μεγάλη σοβαρότητα: Το ζευγάρι και η εγκυμοσύνη ήταν θέματα που συζητιούνταν γύρω από το τραπέζι στο σπίτι μας. Και όταν έρχονταν στον κόσμο τα νέα πλάσματα, τα φροντίζαμε σαν να ήταν τα δικά μας παιδιά... Ήταν δικά μας παιδιά. Όχι, όχι δικά μας, ανήκαν στον εαυτό τους, έλεγε ο μπαμπάς, η δική μας δουλειά ήταν να τα φροντίζουμε όσο το δυνατόν καλύτερα, έτσι ώστε να θέλουν να δημιουργήσουν νέα ζωή.

Τώρα οι λεοπαρδάλεις του χιονιού είχαν φύγει, όπως και τα περισσότερα άλλα ζώα μου είχαν μείνει μόνο λίγα. Ένα μικρό κοπάδι ταράνδων ζούσε στην παλιά μεγάλη περιοχή, όπου πρωτύτερα βρισκόνταν οι λύκοι. Το είδος δεν ήταν απειλούμενο, αλλά σε γενικές γραμμές τα κατάφεραν μόνοι τους

εκεί κάτω, και γι' αυτό δεν τους είχα αφήσει ακόμη ελεύθερους. Δύο φωραλέους πετρίτες, θηλυκοί και οι δυο, τους κρατούσα ακόμη στο κλουβί. Δεν χρειάζονταν πολλή λάτσα, ωστόσο φοβόμουν πως θα φοφούσαν τη μέρα που θα σταματούσα να τους φροντίζω. Ένας σκοτσέζικος αγριόγατος ζούσε μόνος του στη μακρινή άκρη του πάρκου. Δεν τον άφηνα ελεύθερο γιατί θα ζευγάρωνε με κάποια οικόσιτη γάτα και η ράτσα του θα έσβηγε. Και μετά ήταν η Νάικε και ο Πούμα, τα πιο πολύτιμα ζώα μου, αυτά που προστάτευα με τον μεγαλύτερο ζήλο.

Ήταν η Άνε, η αδελφή μου, που είχε φροντίσει να έχουμε τα άγρια άλογα εδώ στο Χάιανε, μιλούσε γι' αυτά από παιδί. Θυμάμαι πως έβλεπε τις ίδιες ταινίες ξανά και ξανά στο YouTube, καθόταν με το iPad στα πόδια και τα ακουστικά στα αυτιά της, καθώς τα άλογα κάλπαζαν στην οθόνη μπροστά της. Δούλευε πολλά χρόνια για να αγοράσει έναν επιβήτορα και μια φοράδα από κάποιο εκτροφείο στη Γαλλία, και εντέλει έβαλε το Χάιανε σε ένα διεθνές πρόγραμμα εκτροφής και αναπαραγωγής. Η Νάικε και ο Χούμελ ήταν από τα τελευταία άλογα που πουλήθηκαν από πάρκο σε πάρκο. Άλογα σαν τον Ρίμφακσε θα επιβίωναν πάντα, όμως άγρια άλογα υπήρχαν πολύ λίγα στον κόσμο. Ήλπιζα πως, όταν θα τελείωνε όλο αυτό, όταν θα σταθεροποιούνταν πάλι τα πράγματα και θα ήμασταν σε θέση να επικοινωνήσουμε με συνεργάτες έξω στον κόσμο, θα κατάφερα να αποκτήσω έναν καινούριο επιβήτορα για τη Νάικε. Γιατί στη Μογγολία μπορεί να υπήρχαν ακόμη άγρια άλογα –εξάλλου υπήρχαν πάρα πολλά. Κάποια δεν έπρεπε να έχουν απομείνει;

Η Νάικε και ο Πούμα πήραν τα ονόματά τους από τα αθλητικά παπούτσια. Η Άνε τούς τα έδωσε, όπως έδωσε όνομα σε όλα μας τα ζώα. Τους έδινε ονόματα πραγμάτων που δεν υπάρχουν πια, ρούχων, ηλεκτρονικών, ρολογιών και αυτοκινήτων. Η Ίσα το έβρισκε διασκεδαστικό, γελούσε ακό-

μη με τα ονόματα. Εμένα μου θύμιζαν πολύ την Άνε, όχι μόνο το χιούμορ της, αλλά και την ενεργητικότητά της. Και την παρουσία της –αυτά τα δύο πάνε μαζί. Η ίδια ήταν πολλά και τα έφερε όλα εις πέρας.

Όμως η Άνε δεν ήταν πια εδώ, η δυνατή φωνή της, το κορμί που δεν έμενε ποτέ άπραγο. Είχε εγκαταλείψει το Χάιανε, είχε εγκαταλείψει κι εμάς και τα άλογα, είχε πει πως ήταν μόνο για μερικούς μήνες, όμως ποτέ δεν ξαναγύρισε. Την τελευταία φορά που μίλησα μαζί της είχε φτάσει ψηλά στον βορρά της χώρας, στην Τρέντελαγκ. Ήταν πριν από έναν χρόνο, μετά το τηλέφωνό μας σταμάτησε να λειτουργεί, το σήμα χάθηκε και μείναμε πραγματικά μόνοι. Η Ίσα άρχισε να κλειδώνει την πόρτα τη νύχτα. Είμαστε ασφαλείς εδώ, είπα κι έβαλα έναν σύρτη στο εσωτερικό της πόρτας.

«Πότε θα γυρίσεις;» ρώτησε η Ίσα.

Στεκόμουν δίπλα στο αυτοκίνητο, έτοιμη να φύγω για την προκυμαία.

«Ξέρεις πως δεν ξέρω. Ίσως δεν έρθει κανείς σήμερα. Ίσως κανείς δεν έχει κάτι να πουλήσει. Την τελευταία φορά χρειάστηκε να περιμένω πολλές ώρες.»

«Δεν μπορώ να έρθω μαζί; Θα μαζέψουμε τις αγελάδες όταν γυρίσουμε.»

«Καλύτερα να μείνεις εδώ.»

«Μόνη μου.» Σήκωσε τους ώμους της φοβισμένη. «Δεν μπορείς να με μάθεις να οδηγώ;»

«Μα είσαι μόνο δεκατεσσάρων.»

«Και ποιος θα μας σταματήσει;»

Άδραξα την ευκαιρία να απλώσω το χέρι μου και να της ανακατέψω τα μαλλιά. «Θα γυρίσω όσο πιο γρήγορα μπορώ.»

Δεν τραβήχτηκε, με άφησε να της χαϊδέψω το κεφάλι.

«Αν έρθει κανένας ξένος, να κλειδώσεις», είπα. «Θυμήσου να τραβήξεις και τον σύρτη.»

«Εντάξει.»

«Και να κάνεις σαν να μην είσαι σπίτι.»

«Το ξέρω, μαμά.»

«Επί τη ευκαιρία, κοίταξε και αν η πόρτα του υπογείου είναι κλειστή, δεν θέλω να μπει βροχή στο κελάρι.»

«Εντάξει.»

«Γεια σου, παιδί μου.»

Την αγκάλιασα στα γρήγορα και η Ίσα ανταπέδωσε –η Παρασκευή ήταν η μόνη μέρα που με αγκάλιαζε κι εκείνη. Με είχε φτάσει στο ύψος τώρα, είχε σπυράκια στο μέτωπο, αλλά τα μάγουλά της ήταν ακόμη φουσκωτά και λεία, σαν μικρού παιδιού. Για μένα η Ίσα ήταν ακόμη παιδί, και τρόμαζα κάθε φορά που την έβλεπα. Ήταν ψηλόλιγνη και αδέξια, με τα μικρά στηθάκια της κάτω από το μπλουζάκι και ψηλά, έντονα ζυγωματικά. Μόλις πριν από έναν χρόνο ήταν παιδάκι, τώρα περπατούσε κουνιστή και λυγιστή και γεμάτη αυτοπεποίθηση, σαν να έκανε επίδειξη συνέχειας, λες και υπήρχε κανείς εδώ να του κάνει επίδειξη. Αναρωτιόμουν αν πάντα θα τρόμαζα από δω και μπρος. Αν πάντα θα έμενα έκπληκτη βλέποντας το μικρό μου, και αν συνέβαινε το ίδιο σε όλους τους γονείς.

Η Ίσα με άφησε απότομα, σκέφτηκε πως ήταν μεγάλη για να με αγκαλιάζει έτσι. Μείναμε σιωπηλές, εκείνη κοίταζε αλλού αμήχανη.

«Θυμάσαι την πόρτα του υπογείου, έτσι;» είπα για να τη βοηθήσω.

«Ναι», είπε. «Τώρα πρέπει να φύγεις λοιπόν.»

Μπήκα στο αυτοκίνητο κι έβαλα μπρος τη μηχανή. Ο ουρανός σκοτεινίασε και οι πρώτες σταγόνες χτύπησαν με δύναμη στο παρμπρίζ. Η Ίσα στεκόταν ακόμη στο αγρόκτημα, την έβλεπα από το καθρεφτάκι. Αν μισόκλεινα τα μάτια,

εξακολουθούσα να τη βλέπω όπως όταν ήταν εφτά ή οχτώ χρονών, στεκόταν έτσι όπως παλιά, με τα πόδια να ανοίγουν ελαφρώς προς τα έξω και με σταυρωμένα μπράτσα, σαν να αγγάλλιαζε τον εαυτό της. Ξεροκατάπια και συγκεντρώθηκα στον δρόμο μπροστά μου.

Είχα οδηγήσει κάνα δυο χιλιόμετρα χωρίς να δω κανέναν, όταν ξαφνικά εμφανίστηκε μια μικρή ομάδα στην αριστερή πλευρά του δρόμου. Μητέρα, πατέρας και δύο κόρες. Ο καθένας είχε το σακιδιό του στην πλάτη κι έσπρωχναν μπροστά τους ένα φανταχτερό κίτρινο δίκυκλο καρότσι, φορτωμένο με τα υπάρχοντά τους. Η βροχή κυλούσε πάνω τους και τα ρούχα τους ήταν μουσκεμένα, ενώ τα πρόσωπά τους ήταν κρυμμένα κάτω από μεγάλα καπέλα. Μόνο τα γράμματα στο δίκυκλο έλαμπαν σταθερά, *Εξτρίμ Σπορ*. Ο πατέρας σήκωσε τον αντίχειρά του όταν με είδε, ένα λευκό, μοναχικό δάχτυλο από ένα κοκαλιάρικο χέρι, το παγκόσμιο σήμα πως ήταν ένας από αυτούς, ένας περιπλανώμενος.

Πάτησα γκάζι και τους προσπέρασα όσο πιο γρήγορα μπορούσα, αποφεύγοντας να κοιτάξω το καθρεφτάκι για να μη δω την αντίδρασή τους.

Η Ίσα ήθελε να φύγουμε, να γίνουμε σαν αυτούς, να ζούμε στον δρόμο. Να εγκαταλείψουμε το Χάιανε και να περιπλανηθούμε στον βορρά, όπως είχαν κάνει όλοι οι άλλοι φάχνοντας για τις μικρές πόλεις που είχαν απομείνει, φάχνοντας κάποια κοινότητα ανθρώπων όπου η ζωή έμοιαζε με αυτή που είχαμε πριν. Ολόκληρη η Ευρώπη έφευγε, χωρίς προορισμό, χωρίς σκοπό. Για πολλά χρόνια οι άνθρωποι περιπλανιόνταν, η ξηρασία τους είχε τρέψει σε φυγή. Ο Βορράς είχε κλείσει τα σύνορα ήδη από τότε που ήμουν παιδί. Μετά ήρθε η Κατάρρευση. Και ο πόλεμος. Επί εφτά χρόνια πολέμουσαν για τροφή και νερό, αντί να χρησιμοποιούν τις δυνα-

μεις τους για να προετοιμαστούν γι' αυτό που ήξεραν πως ερχόταν, έδωσαν τα πάντα για να νικήσουν. Όμως κανένας δεν νίκησε, βγήκαν όλοι χαμένοι.

Τώρα πια δεν πολεμούσαν, και όλα εκείνα για τα οποία πάλεψαν είχαν χαθεί. Ακόμα και τα σύνορα είχαν εξαφανιστεί.

Ήμασταν τυχεροί που ζούσαμε εδώ, τυχεροί που ποτέ δεν είχαμε τους πολέμους κοντά μας, που είχαμε ένα πηγάδι γεμάτο νερό. Που είχαμε το αγρόκτημα, ένα σπίτι, κάτι να καλλιεργούμε, ζώα να εκτρέφουμε. Δεν υπήρχε αμφιβολία πως, όσο είχαμε το αγρόκτημα, δεν χρειαζόταν να περιπλανιόμαστε. Όμως κάτι άλλαξε όταν μας άφησε η Άνε. Και όταν ο Ρίτσαρντ και η οικογένεια έφυγαν κι αυτοί αμέσως μετά, κι έτσι η Ίσα έχασε την Άγκνες και τον Λαρς, τους μοναδικούς φίλους της, άρχισε την γκρίνια. Δεν καταλάβαινε γιατί εμείς συνεχίζαμε να μένουμε εδώ, δημιουργούσε διαρκώς προβλήματα, ανησυχούσε, ισχυριζόταν πως τα ζώα μάς έδιναν λιγότερα από πριν, πως είχαν αρχίσει να γερνάνε, οι αγελάδες και οι κότες και το γουρούνι ο Μπόινγκ, το οποίο θα έπρεπε κανονικά να είχαμε σφάξει τα περσινά Χριστούγεννα. Ο Ρίτσαρντ και η οικογένειά του είχαν τραβήξει προς το Νούρλαν. Έξω από το Μπούντε είχαν συγγενείς και υποστήριζαν πως ζούσαν ακόμη καλά εκεί πάνω. Υπήρχαν αρκετά ψάρια στη θάλασσα για να τα καταφέρουν, και η κοινότητα έμοιαζε ακόμη με αυτή μιας μικρής πόλης. Στο Νούρλαν έλεγε πως ήθελε να πάει και η Ίσα, όταν καμιά φορά τη ρωτούσα ποια ήταν τα σχέδιά της. Λες και μπορούσαμε να κάνουμε όλο τον δρόμο μέχρι εκεί, λες και θα υπήρχε ακόμη αυτή η μικρή κοινότητα, όταν όλες οι άλλες είχαν εξαφανιστεί. Αν φεύγαμε, ο δρόμος της υπαίθρου θα γινόταν το σπίτι μας.

Επιπλέον, η Ίσα ξεχνούσε τα ζώα, δεν ήταν εκεί για εμάς, εμείς ήμασταν εκεί για εκείνα. Τα λίγα άγρια ζώα που είχαν απομείνει στο πάρκο με χρειάζονταν. Κυρίως ο Πούμα,

δεν μπορούσαμε να τον αφήσουμε, οπωσδήποτε όχι τώρα που το γρασίδι σάπιζε και μια μπόχα αποσύνθεσης πλανιόταν τον αέρα.

Όταν έφυγα από το αγρόκτημα φιλόβρεχε, όμως όσο πλησίαζα το λιμάνι ο ουρανός σκοτεινίαζε. Παρόλο που είχαν περάσει κάμποσες εβδομάδες από την τελευταία νεροποντή, το χώμα ήταν ακόμη μουσκεμένο από την υγρασία. Το νερό δεν θα μπορούσε να απορροφηθεί και φανταζόμουν τη βροχή να εισβάλλει στο κελάρι, να χύνεται στο πάτωμα και να το πλημμυρίζει.

Φτάνει να είχε θυμηθεί η Ίσα να κλείσει την πόρτα του υπογείου. Η εξωτερική σκάλα μετατρέπεται σε ρυάκι όταν έβρεχε πολύ και, αν η πόρτα ήταν ανοιχτή, η ζημιά θα ήταν ακόμα μεγαλύτερη. Φυλάγαμε το αλεύρι μας εκεί κάτω, το καλοκαίρι το είχα ανταλλάξει με διακόσια κιλά σιτάρι ολικής άλεσης και λαχανικά, μικρότερη συγκομιδή από αυτή που είχα ελπίσει, μετά από ένα υγρό καλοκαίρι, καθώς και δέκα κιλά ρύζι που είχα την τύχη να μαζέψω πριν από μερικές εβδομάδες. Στην τελευταία νεροποντή είχα ανεβάσει τα σακιά ψηλά. Όμως ίσως όχι αρκετά ψηλά.

Έβρεχε όλο και πιο δυνατά, ο ουρανός είχε πλησιάσει τη γη σαν ένας τεράστιος απειλητικός όγκος που βούλιαζε στο τοπίο. Οι σταγόνες χτυπούσαν στην οροφή του αμαξιού και στο δάπεδο της ανοιχτής καρότσας. Ενώ το προηγούμενο καλοκαίρι ήταν τόσο ξερό και ζεστό ώστε τίποτα δεν είχε μπόρεσει να αναπτυχθεί, και επιπλέον είχα διαρκώς τον φόβο της φωτιάς, φέτος είχαμε δει ελάχιστα τον ήλιο. Φορούσα αδιάβροχο μπουφάν και παντελόνι, καθώς και μπότες, κι όμως ήμουν μουσκεμένα ακόμα και μέσα στο αυτοκίνητο. Η υγρασία τρύπωνε παντού. Όταν ήμουν μικρή, ξεχωρίζαμε τη βροχή από την αναβροχιά. Τώρα ξεχωρίζαμε μεταξύ τους τα διάφο-

ρα είδη βροχής. Η πιο ελαφριά ήταν σαν ομίχλη στην ατμόσφαιρα, δεν καταλάβαινες πως έβρεχε παρά μόνο όταν έβλεπες σταγόνες νερού να γυαλίζουν στο μπουφάν σου. Ψιχάλισμα και φιλόβροχο εγώ νόμιζα πως ήταν το ίδιο, όμως η Ίσα επέμενε πως το ψιχάλισμα ήταν πιο σιγανό από το φιλόβροχο. Μετά ήταν η μπόρα, αυτή η ραγδαία νεροποντή που έπεφτε κάθετα τις μέρες χωρίς αέρα. Η καταιγίδα που σε μαστίγωνε όταν συνοδευόταν από δυνατό αέρα και, τέλος, ο πιο ισχυρός κατακλυσμός, όταν άνοιγαν οι βρύσες του ουρανού κι έβρεχε καταρρακτωδώς, ο κόσμος γινόταν μια θάλασσα κι εγώ δεν μπορούσα παρά να σκέφτομαι τον Νώε.

Οδήγησα μέχρι κάτω στη θάλασσα και πάραυτα μόλις μερικά μέτρα από την προκυμαία. Το Χάιανε ήταν κέντρο εμπορίου για 1.500 χρόνια, ήμασταν περήφανοι για την ιστορία μας, είχαμε μάλιστα ένα μικρό μουσείο, όπου οι επισκέπτες μπορούσαν να δουν παλιά κοσμήματα και εργαλεία, που προέρχονταν από την εποχή που οι Βίκινγκς συναντιόνταν εδώ και αντάλλασσαν τα αγαθά τους. Τα κοσμήματα είχαν κλαπεί από καιρό, και κατά τ' άλλα στο χωριό δεν υπήρχε κανένα ορατό ίχνος του παρελθόντος. Το Χάιανε ήταν τώρα μόνο μερικά σπίτια και εξοχικά γύρω από την προκυμαία, ενώ ο οικισμός απλωνόταν προς τα επάνω, κατά μήκος των ομαλών πλαγιών των λόφων. Τα σπίτια κάποτε ήταν άσπρα και κόκκινα, ολόκληρες χρωματισμένες επιφάνειες, τώρα ήταν γεμάτα σκιές, σαν μπατίκ. Έμενε ακόμη κόσμος σε μερικά από αυτά, που όμως όλο και λιγότευε· όλοι οι γνωστοί μου είχαν φύγει προ πολλού. Όλοι εκτός από τον Έιναρ. Ζούσε μαζί με τους συντρόφους του σε ένα από τα ωραιότερα εξοχικά του χωριού. Ένα παλιό σπίτι ναυτικού, με τα χρώματα στους τοίχους να μαδάνε, με μια μεγάλη προέκταση και τα τζάμια στα πανοραμικά παράθυρα ραγισμένα. Βρισκόταν όμως σε τέτοια θέση μπροστά στη θάλασσα που κάποτε θα πλήρωνε κανείς

εκατομμύρια για να το αποκτήσει. Τα τελευταία χρόνια η επιφάνεια του νερού πλησίαζε σταθερά, καθώς η στάθμη της θάλασσας ανέβαινε ανεπαίσθητα, λίγα χιλιοστά τον χρόνο. Δεν είδα κανέναν απέξω, ούτε φως στα παράθυρα. Όσο απέφευγα τον Έιναρ, όλα ήταν εντάξει. Φοβόμουν και τους περιπλανώμενους, την πεινασμένη απόγνωση που τους οδηγούσε, ωστόσο κανείς δεν είχε βρει ακόμη το αγρόκτημά μας, κανείς δεν φανταζόταν πως ο σχεδόν χορταριασμένος, χαλικόστρωτος δρόμος οδηγούσε σε κάτι ή σε κάποιον, έτσι ώστε αυτό που έβλεπα με τη φαντασία μου όταν έβαζα το κλειδί στην κλειδαριά και τραβούσα τον σύρτη κάθε βράδυ ήταν το κουρασμένο, τραχύ πρόσωπο του Έιναρ.

Δεν βγήκα αμέσως από το αυτοκίνητο, έμεινα μέσα και κοίταζα γύρω. Το λιμάνι ήταν σιωπηλό. Πριν από πολλά χρόνια τα μαγαζιά είχαν κλείσει, πριν από πολλά χρόνια είχα σταματήσει να χρησιμοποιώ χρήματα. Λίγο πολύ πλήρωνα με γάλα και αυγά, από τα οποία είχαμε μπόλικα όλο τον χρόνο. Το καλοκαίρι και το φθινόπωρο συχνά είχαμε επίσης καλαμπόκι, κάποια λαχανικά και φρούτα, όμως αυτή τη χρονιά η βροχή είχε καταστρέψει πολλά. Τα λαχανικά και τα φρούτα που μαζεύαμε τα κρατούσαμε πάντα για τον εαυτό μας. Ήταν πολύτιμα, αφού η επικονίαση γινόταν αναγκαστικά με το χέρι. Υπήρχαν ακόμη μερικά έντομα που βοηθούσαν, ωστόσο είχα από καιρό παρατήσει τις κυψέλες. Βρίσκονταν στον αχυρώνα πια, διατηρούσαν ακόμη τη γλυκιά μυρωδιά από το μέλι και το μελισσοκέρι, αμυδρά αισθητή μέσα στον μεγάλο χώρο, και συνέβαινε να πηγαίνω στη γωνιά όπου βρίσκονταν οι κυψέλες, να παίρνω βαθιά ανάσα, να νιώθω την ευωδιά να με γεμίζει και να αναρωτιέμαι πόσο καιρό διατηρούνταν αυτή η μυρωδιά που ήταν η ανάμνηση όλων αυτών που είχαμε χάσει.

Συνήθιζα να ανταλλάσσω τα προϊόντα μου για να πάρω κρέας ή φάρι. Πρωτεΐνες για την Ίσα. Μερικές φορές έρχο-

νταν και κυνηγοί στην προκυμαία, με άγρια θηράματα από το δάσος: σκίουρους, αγριόχοιρους και αλεπούδες, κάποιες φορές και ελάφια και λύκους, αλλά και ζώα που είχαν δραπετεύσει από φάρμες, άγρια σκυλιά και γάτες. Και καρακάξες, πάντα τουφέκιζαν τις καρακάξες.

Τα πρώτα χρόνια μετά την Κατάρρευση ο κόσμος έλεγε ότι όλα τα ζώα θα φοφούσαν, αφού είχε διαταραχτεί η ισορροπία του οικοσυστήματος. Όταν κάτι σταματούσε, σταματούσαν όλα. Όμως ξεχνούσαν ότι πάντα υπάρχουν είδη που ανακάμπτουν, μπαίνουν στην καινούρια κατάσταση και προσαρμόζονται. Και ξεχνούσαν επίσης ότι εμείς οι άνθρωποι καταλαμβάναμε πια μικρότερο χώρο από πριν.

Τα είδη που τα κατάφεραν την έβγαζαν καλύτερα από ποτέ. Δεν επέζησαν όλα τα είδη πουλιών χωρίς έντομα. Όμως τα παμφάγα, όπως τα κοράκια και οι καρακάξες, αυξάνονταν γρήγορα. Έτρωγαν ό,τι έβρισκαν: καρύδια, κοπρόχωμα, μικρότερα πουλιά, χέλια, γυμνοσάλιαγκες, σκυλήκια, αυγά άλλων πουλιών. Δεν ήταν ποτέ επιλεκτικά, έμεναν οπουδήποτε, τάζαν τα φωνακλάδικα μικρά τους σταθερά, αναπαράγονταν. Μεγάλωναν όλο και περισσότερο, γλιστρούσαν στον ουρανό κι έκρωζαν βραχνά, βρίσκονταν πάντα εκεί ψηλά από πάνω μας, σαν να ήταν κυρίαρχοι του κόσμου.

Το τελευταίο εξάμηνο όλο και λιγότεροι άνθρωποι έρχονταν εδώ τις Παρασκευές, μάλιστα τώρα συνέβαινε η προκυμαία να είναι έρημη. Σήμερα καθόταν ένας μοναχικός ψαράς δίπλα στο σκάφος του. Ένας μόνο, ενώ υπήρχαν πάντα άνθρωποι, αυτοί που δεν είχαν παρέα. Δεν έβλεπα κανέναν άλλον κι έτσι άρπαξα την ευκαιρία, άνοιξα την πόρτα του αυτοκινήτου, πήρα μαζί το καλάθι μου και τον πλησίασα.

Μέσα από ένα σπασμένο πλαστικό κασόνι με κοίταξε ένας μπακαλιάρος, θα ήταν κάνα δυο κιλά, αρκετά μεγάλος

για την Ίσα κι εμένα. Είπα πως ήθελα να τον αγοράσω και του πρόσφερα τα τρία αυγά που είχα μαζί μου.

«Τέσσερα», είπε εκείνος.

«Τρία», είπα, «αυτά έχω όλα κι όλα».

«Ο μπακαλιάρος αξίζει περισσότερο από τρία, το ξέρεις.»

«Φαντάζομαι πως έχεις βαρεθεί το ψάρι», είπα, «και πως πολύ θα ήθελες να φας αυγό».

Με κοίταξε στενεύοντας τα μάτια του.

«Έχω κάνα δυο γλάρους», είπε. «Μπορείς να πάρεις τον έναν σε αντάλλαγμα για τα αυγά σου.»

Έδειξε το κατάστρωμα του σκάφους, όπου κείτονταν δυο ψόφια πουλιά, τουφεκισμένα και μες στα αίματα. Τα αδέρφια τους πηγαινοέρχονταν στον ουρανό, γλιστρούσαν στον αέρα πάνω από το σκάφος, σαν να είχαν θυμώσει με τους φόνους.

«Δεν τρώμε γλάρους», είπα. «Είναι πολύ λίγοι. Πρέπει να σταματήσεις να τους σκοτώνεις. Άσε που έχουν απαίσια γεύση.»

«Άμα βάλεις τα κατάλληλα καρυκεύματα, δεν καταλαβαίνεις τη γεύση του μουρουνέλαιου.»

«Προτιμώ το ψάρι σου.»

«Το κατάλαβα. Είναι φρέσκο, το έβγαλα χτες. Φρέσκο και καθαρό.»

«Δεν είναι καθαρό, το ξέρεις καλά όπως κι εγώ. Θα σου δώσω τρία αυγά.»

«Θέλω τέσσερα.»

«Άκου να σου πω», είπα. «Έχω μια κόρη που είναι στην ανάπτυξη και τα χρειάζομαστε τα αυγά μας.»

«Κι εγώ έχω δυο γιους», είπε. «Δίδυμους, οχτώ χρονών. Σπάνια τους βλέπω, βγαίνω για ψάρεμα όλη την εβδομάδα... Έχει πια τόσο λίγα ψάρια, που σε λίγο θα πρέπει να βγαίνω και τα Σαββατοκύριακα.»

«Κι εγώ έχω έναν γιο», είπα. «Κι έναν άντρα. Είμαστε τέσσερις που μοιραζόμαστε το φαγητό.»

Ένωσα τις σταγόνες της βροχής να κυλάνε στον λαιμό μου. Ήθελα μόνο να γυρίσω σπίτι, να βγάλω τα αδιάβροχα ρούχα, να τηγανίσω το ψάρι και να το μοιραστώ με την Ίσα, να χορτάσουμε κανονικά.

«Τρία αυγά», προσπάθησα μια τελευταία φορά. «Σε παρακαλώ, είναι όλα όσα έχω μαζί μου.»

Σήκωσα το χέρι μου στον λαιμό μου, προσπάθησα να σκουπιστώ και ίσως αυτή η κίνηση έκανε τη ματιά του να πλανηθεί πάνω μου. Από πάνω προς τα κάτω, στα στήθη, στους γοφούς, σε όλα όσα ήταν κρυμμένα κάτω από τα άχαρα αδιάβροχα ρούχα.

«Πόσων χρόνων είσαι;» ρώτησε.

Μια από τα ίδια λοιπόν. Μετάνιωσα αμέσως που δεν κατάφερα να σταθώ ακίνητη.

«Πολύ μεγάλη για εσένα», είπα.

Προσπάθησα να ανασηκώσω το σώμα μου, να ισιώσω την πλάτη μου.

«Μπορείς να πάρεις το ψάρι τσάμπα», είπε. «Η καμπίνα είναι ζεστή.»

Συνέχισε να με κοιτάζει, τον κοιτάζα κι εγώ, τον υποχρέωσα να με κοιτάξει στα μάτια. Δεν είμαι εγώ που πρέπει να μετανιώσω και να ντραπώ, είσαι εσύ. Στεκόμουν ακίνητη, οι σταγόνες κυλούσαν πάνω από το κλειδοκόκαλο, ανάμεσα στα στήθη, το υγρό μάλλινο γιλέκο κολλούσε στο δέρμα μου.

Ξαφνικά κατέβασε τα μάτια του και στριφογύρισε αμήχανα. Αναθάρρησα. Πήρα γρήγορα μια παλιά εφημερίδα από το καλάθι, έσκυφα πάνω από το ψάρι, το σήκωσα και το ακούμπησα στο χαρτί.

«Παίρνω το ψάρι. Επειδή ήσουν ηλίθιος.»

Είδα την έκπληξή του, όμως δεν του είπα τίποτα, τύλιξα τον μπακαλιάρo στην εφημερίδα όσο πιο γρήγορα μπορούσα, γλιστρούσε, δυσκολευόμουν να τον συγκρατήσω. Τον έβαλα στο καλάθι, τα δάχτυλά μου είχαν γλίτσα και αίμα, σκουπίσα το μέτωπό μου, ίσως πασαλείφτηκε και εκείνο.

«Εντάξει», είπε αυτός. «Με συγχωρείς.»

«Κόφ' το», είπα.

«Δεν ξέρω γιατί πρότεινα κάτι τέτοιο», είπε. «Έχω ακούσει πως άλλοι το κάνουν... και σκέφτηκα πως εγώ...»

«Μην το ξανακάνεις», είπα. «Μην το προτείνεις ξανά σε κανέναν.»

«Όχι», μουρμούρισε. «Το κατάλαβα.»

Ούτε πιστεύω πως το ήθελε πραγματικά. Ήξερα πώς φαινόμουν. Τα μαλλιά μου κολλούσαν βρεγμένα στο κεφάλι μου, το δέρμα μου είχε γίνει τραχύ τα τελευταία χρόνια, το πρόσωπό μου γωνιώδες και ρουφηγμένο, με τις γνάθους να εξέχουν και να με κάνουν να μοιάζω με ζώο, ένας λύγκας με δυνατότερους μυς τους μασητήρες τους. Ένα ζώο που γερνούσε· εδώ και καιρό δεν έβαφα τα μαλλιά μου, δεν έβρισκα πια βαφή μαλλιών, τώρα εμφανίζονταν όλο και περισσότερες γκριζες τούφες και σίγουρα έδειχνα μεγαλύτερη από τα σαράντα τρία χρόνια μου.

Πέρασα ξανά τα δάχτυλα από το μέτωπό μου, ήθελα να καθαρίσω τα αίματα αν είχα λερωθεί. Έκανα ένα βήμα πίσω, έτοιμη να φύγω.

«Όμως τα αυγά τα θέλω», είπε εκείνος.

«Δεν αμφιβάλλω.»

Έβαλα το χέρι μου στο καλάθι μου κι έβγαλα τρία αυγά, δύο σκούρα κι ένα λευκό. Προσπάθησα να μη σκέφτομαι τους οχτάχρονους γιους του, που δεν ήταν καν σίγουρο πως υπήρχαν, μπορεί να το είχε επινοήσει, όπως είχα κι εγώ πει ψέματα για έναν άντρα και επιπλέον παιδιά.

Πήρε τα αυγά προσεκτικά. Τρία αυγά για ένα φάρι. Είχα κερδίσει, γιατί το φάρι άξιζε όσο τουλάχιστον τέσσερα αυγά. Εκείνος θέλησε να μου κλέψει κάτι, αλλά τελικά τον έκλεψα εγώ.

Στράφηκα και απομακρύνθηκα, κάπως ντροπιασμένη αλλά ακόμη θυμωμένη. Έπρεπε να πάω σπίτι, να απομακρυνθώ από αυτόν, σπίτι στην Ίσα.

Τότε την είδα.

Μια γυναίκα μόνη στη στάση του λεωφορείου. Μια περιπλανώμενη.

Είχε ένα μικρό σακίδιο στην πλάτη και καμιά άλλη αποσκευή. Και κρατούσε ομπρέλα στο χέρι.

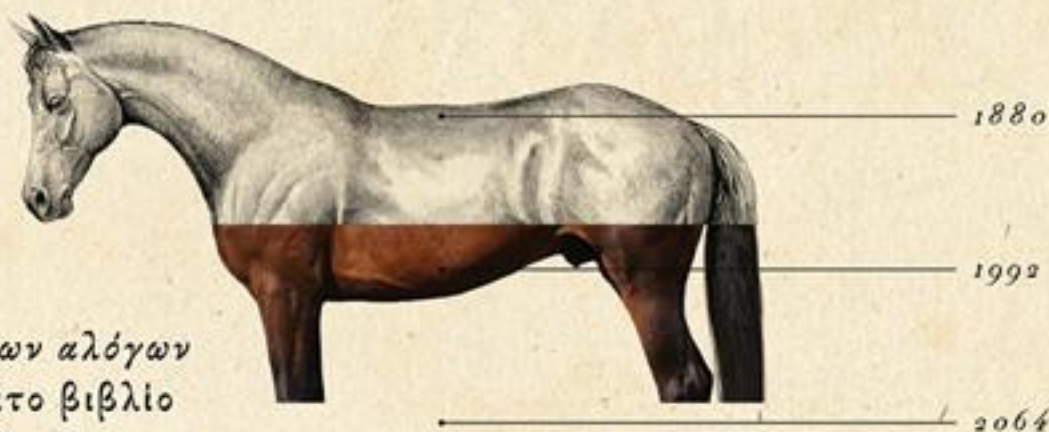
Μια ομπρέλα. Δεν θυμόμουν την τελευταία φορά που είχα δει κάποιον με ομπρέλα –μια μικρή σκεπή χωρίς νόημα, που προσπαθούσε να κρατήσει γερά για να μην την πάρει ο αέρας. Η ίδια ήταν ολόκληρη μουσκεμένη, το τζιν είχε σκουρύνει από το νερό και τα λουριά του σακιδίου έσταζαν.

Περπάτησα προς το αυτοκίνητο. Η γυναίκα με την ομπρέλα δεν ήταν δική μου ευθύνη, όπως δεν ήταν ούτε τα παιδιά του ψαρά.

Ωστόσο δεν κατάφερα να μη γυρίσω ξανά, να την κοιτάξω μία ακόμη φορά.

Η ησυχία ανάμεσα σε δυο ριπές ανέμου τής έδωσαν την ευκαιρία για μια μικρή ανάπαυλα. Στεκόταν στητή και περίμενε, παρόλο που ο πίνακας των δρομολογίων είχε σκιστεί προ πολλού και ήταν φανερό πως δεν περνούσαν πια λεωφορεία από εκεί.

Ο ψαράς είχε αρχίσει να λύνει τα σκοινιά. Αυτός δεν επρόκειτο να την ενοχλήσει, όμως υπήρχαν άλλοι. Ο Έιναρ και η παρέα του, με τα βρομόχερά τους και την επιθετικότητα που τους έβγαине όταν η μέθη συναντούσε την πείνα. Ήταν ηλίθιοι και γελοίοι, όμως ήταν δυνατότεροι από εκείνη.

Η Ιστορία των αλόγων
είναι το τρίτο βιβλίο
της «Τετραλογίας του
Περιβάλλοντος»

ΠΩΣ ΑΝΤΙΔΡΑ Η ΦΥΣΗ ΟΤΑΝ ΑΠΟΤΥΓΧΑΝΟΥΜΕ ΝΑ ΔΙΑΣΩΣΟΥΜΕ ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΗΣ;

1880. Ο νεαρός ζωολόγος Μιχαήλ παραλαμβάνει στον ζωολογικό κήπο της Αγίας Πετρούπολης ένα κρανίο που φαίνεται πως ανήκει σε ένα αρχαίο άλογο, πρόγονο του είδους. Ξεκινάει μια περιπετειώδη αποστολή στη Μογγολία, απ' όπου επιστρέφει με άγρια άλογα για ζωολογικούς κήπους και καταφύγια ζώων στην Ευρώπη.

1992. Η Γερμανίδα ζωολόγος Κάριν ταξιδεύει στο ζωολογικό πάρκο Χουστάι της Μογγολίας για να υλοποιήσει το μεγαλύτερο σχέδιο φυσικής διατήρησης όλων των εποχών: να επιστρέψουν τα κάποτε ελεύθερα άγρια άλογα στις τεράστιες στέπες της καταγωγής τους.

2064. Η Εύα παλεύει να ζήσει σε ένα χωριό της Νορβηγίας που έχουν εγκαταλείψει σχεδόν όλοι οι κάτοικοι, μεταναστεύοντας όλο και πιο βόρεια σε μια Ευρώπη που διαλύεται από την κλιματική αλλαγή.

Τρεις ιστορίες που τις συνδέει η προσπάθεια διάσωσης του αλόγου Przewalski, του μοναδικού άγριου αλόγου στον κόσμο.

 ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟΣ
www.klidarithmos.gr

ISBN 978-960-645-151-5

9 789606 451515